

Un home de ràdios

SÍLVIA OLLER
Girona

Amb set anys va escoltar al pati de l'escola a través d'una ràdio de galena -auricular, cable i antena- la retransmissió d'un partit de futbol del Barça que el va deixar fascinat. Als 14, va fer servir el seu primer sou com a electricista per comprar les peces i fabricar el seu propi aparell. Als 22, es va fer radioaficionat, *hobby* que Jaume Lorenzo, als seus 63 anys, encara cultiva. No és estrany que un home tan entusiasta d'aquest mitjà de comunicació hagi pastat una de les col·leccions de ràdio més àmplies de Catalunya.

En un soterrani de Girona, té instal·lats fins a 2.000 aparells fabricats entre els anys 1910 i 1985, i 500 peces més entre altaveus, condensadors o carregadors de bateria. La meitat dels receptors encara funcionen, ja que Lorenzo, gran apassionat de la tècnica, el primer que fa quan aconsegueix una nova ràdio és obrir-la per comprovar

el seu estat, i si no funciona, la intenta arreglar.

Entre les peces de la seva vasta col·lecció, n'hi ha una que li té el cor robat. És un exemplar de la casa Standard japonesa de l'any 1965, que amb prou feines fa 4 centímetres de llarg per 3 d'ample. "És un autèntica joia", afirma mentre la subjecta entre les mans. La va aconseguir per internet, un dels mitjans pels quals s'abasteix de més ràdios. A més, sempre que pot visita mercats, participa en subhastes i els seus amics i companys, coneixedors de la seva afició, també li subministren mercaderia. És el cas d'un receptor de finals dels anys trenta del segle passat els components del qual -au-

riculars, condensadors, fil per fer la bobina- queden amagats dins d'una caixa de Farias. "El pare d'un amic, que era electricista, va comprar les peces per separat per muntar-la. En aquella època hi havia molta penúria i la gent s'espavilava com podia per tenir una ràdio", explica Lorenzo. El col·leccionista recorda també amb certa nostàlgia la manera en què un dels seus avis va aconseguir un aparell l'any 1930. "No funcionava gaire bé, però era un excel·lent detector de tempestes, ja que era capaç de captar la proximitat de tempestes amb aparell elèctric. Quan la tempesta estava a prop, l'aparell emetia un espetec. Quan això passava, el meu avi tenia el temps just de tancar les ovelles al corral", rememora aquest entusiasta col·leccionista.

Darrere de cadascuna dels 2.000 ràdios que emmagatzema hi ha una història personal, però també hi ha un fragment de la història del país. Entre els aparells reunits per Lorenzo, n'hi ha un que va ser confiscat l'any 1939

La meitat dels aparells encara funcionen: primer de tot el col·leccionista els obre i, si cal, els repara

Jaume Lorenzo mostra amb evident orgull la col·lecció de ràdios antigues fabricades arreu del món

Un possible futur museu

Entre les 2.000 peces que reuneix la col·lecció de Lorenzo hi ha ràdios que han arribat de Rússia, Xile, Austràlia i l'Argentina, però principalment dels Estats Units i Europa, ja que van ser els principals fabricants d'aquests aparells. La col·lecció acaba a mitjan anys vuitanta del segle passat, quan comença a agafar força la fabricació en sèrie. Un patrimoni que Lorenzo ha anat atresorant en el decurs dels anys i que voldria fer públic. "M'agradaria que algú s'hi fixés i se'n pogués fer un museu", assegura Lorenzo, a qui la història de la ràdio ha deixat moments que no oblidarà, com el dia en què es van enderrocar

les antenes de Radio Liberty, a la localitat de Pals, el 2006. "Aquell dia vaig plorar". Tampoc la nit dels transistors, tal com es va batejar la nit de l'intent de cop d'Estat, el 23 de febrer del 1981. "Vaig escoltar emissions de la BBC i les ràdios alemanyes, per saber què passava", explica Lorenzo s'ha posat en contacte amb diversos ajuntaments perquè l'ajudin a difondre la col·lecció.

De moment, les converses amb administracions de Girona no han arribat a bon port, però no llança la tovallola. A Salamanca hi hauria un possible candidat, però el desig de Lorenzo és que la col·lecció es quedi a Girona.

per la censura militar. El motiu és que enganxada a la part posterior del fullet que el venedor mostrava als seus clients per explicar-los les característiques de l'aparell hi havia un retall d'una notícia sobre el Comitè Nacional del Partit Socialista. La policia va estampar al fullet amb lletres grans: "Censura Militar". "No sabem si també es van emportar la ràdio", ironitza Lorenzo. Sobre les prestatgeries del seu soterrani de Girona també reposa un exemplar fabricat a Alemanya amb el símbol del Tercer Reich, l'àguila. "Era el que en argot radiofònic denominem una *ràdio capada*, ja que només s'hi podien escoltar notícies afins al règim. Tots els militars d'un rang superior a sotsoficial havien de tenir-la a casa per obligació", explica Lorenzo. El col·leccionista destaca que, malgrat totes les evolucions tecnològiques, "la ràdio sempre s'ha sabut reinventar". Està convençut que té corda per a estona. La seva col·lecció, també. ●

Il·lusió i esperança

Aquests dies circulen milions de felicitacions de Nadal i, entre avui i demà, s'enviaran tants altres missatges d'il·lusió i esperança de cara a l'any nou, el setè de la crisi. Ja cal que aixequem l'ànim perquè la pertinença recessió econòmica està afectant la moral dels més necessitats que no veuen llum al final del túnel malgrat els indicis positius que oficialment ens anuncien.

Ho saben molt bé els 200 voluntaris del Telèfon de l'Esperança que des de fa 43 anys atén altruïstament des de Barcelona milers de persones que busquen algú que els escolti. Aquest servei ha vist com durant aquest any 2013 s'ha incrementat de forma molt important (30%) el nombre de trucades que reben (de 50 a 65 de diàries). L'evolució ha estat la següent. A l'inici de la crisi, l'atur va ocupar la majoria de les comunicacions. D'allà es va passar als problemes familiars i de relació amb les parelles. I ara, tot això ha derivat cap a la depressió i altres problemes psicològics que ja ocupen el 40% dels casos atesos en aquest peculiar servei telefònic.

És justament per aquestes dates nadal·lenques quan més volum de trucades rep el Telèfon de l'Esperança i també és ara quan més voluntaris es necessiten per atendre-les. Maria Rosa Buxarrais, presidenta de la Fundació Ajuda i Esperança de la que depèn aquest telèfon, m'explica que cada conversa d'ajuda dura uns 30 minuts de mitjana, tot i que poden arribar a les dues hores. Poc se sap de la identitat dels usuaris perquè una de les característiques de la seva activitat és la preservació de l'anonimat de les persones que marquen el 93 414 48 48. No obstant això, tenen comptabilitza-

El Telèfon de l'Esperança busca voluntaris "feliços" per l'augment d'usuaris amb problemes de depressió

des més dones que homes, més gent de la ciutat que de l'àmbit rural i moltes persones soles que busquen companyia. "Només volen sentir que hi ha algú a l'altre costat que els escolta. Fins i tot, els mateixos psiquiatres recomanen als seus pacients que truquin al Telèfon de l'Esperança si tenen una crisi i no poden contactar amb el seu metge", m'assegura Buxarrais. Tant és així que un terç dels usuaris s'han convertit en habituals del servei fins al punt que hi ha "clients" que porten més de 25 anys trucant al telèfon.

Els voluntaris reben una formació específica per afrontar situacions molt dures i crítiques. Però la principal condició és que el voluntari estigui emocionalment "estable i feliç" per atendre l'augment de casos depressius. Cal que ens traiem el barret davant aquestes persones que, sense rebre res a canvi, dediquen un mínim de 10 hores mensuals a donar suport a persones immerses en veritables drames. "Són gent molt positiva que quan parles amb elles reps una injecció d'energia vital", afirma orgullosa la presidenta de la fundació. Sempre que hi hagi persones així, la societat tindrà garantia d'un futur millor. Feliç i il·lusionant any 2014.